

## 12 Michalina Jaxa-Bąkowska

ur. 29.01.1873 r. w Ufa (Rosja) zm. 19.06.1963 r. w Warszawie (pochowana: Powązki stare, kw. 154)

córka Henryka (11)

mąż Jan Ulanicki [h. własnego] (27.02.1867 – 30.10.1916), ślub 1898 [par. Wszystkich Świętych]

dzieci: Janina Ulanicka (26.08.1899 – 14.02.1978) + Witold hr. Krasicki (1899 – 1940 Charków)

Henryk Ulanicki, ur. 1902, zm 1930 (samobójstwo)



i Racheli Karęga herbu Karęga



- **Michalina**, córka hr. Michała Wessel herbu

Teodor **Wessel** h. Rogala (ok. 1730-1791), podskarbi wielki koronny [patrz: **dok. 24**]

- Karol hr. Wessel (ok. 1760-1825); żona 3. (ślub ok. 1790) Matylda Gostkowska h. Gozdawa (ok. 1770-1858), 6. dzieci, w tym najmłodszy syn

- Michał Wessel (ok. 1817-27.02.1893), żona (ślub 15.08.1843) Rachela Karęga (1826-19.09.1875)

- Michalina Wessel (1845-6.02.1873), mąż Henryk Jaxa-Bąkowski (1830-1903), ich córka

- Michalina (1873-1963), mąż Jan Ulanicki

### ... o Michalinie Jaxa-Bąkowskiej, w rodzinie nazywanej „ciocia Minia”:

Henryk Bąkowski poznał młodzieńką Michalinę Wessel prawdopodobnie w więzieniu na Pawiaku (być może w trakcie odwiedzin w więzieniu „pań z towarzystwa”). Jej matka uratowała mu życie. Za udział w pracach Rządu Narodowego Henryk został aresztowany i w 1865 r. skazany przez władze carskie na śmierć przez powieszenie. Wstawiennictwo przyszłej teściowej, hrabiny Racheli Wessel, u namiestnika Berga, poparte odpowiednią sumą pieniędzy uzyskanych przez ojca Henryka za sprzedaną na ten cel część dóbr Kraśnicy (dwór Bąkowskich był zresztą także zaangażowany w działalność na rzecz powstania styczniowego), odniosło taki skutek, że karę śmierci zamieniono na zesłanie i - w pierwszym jego okresie - osiem lat ciężkich robót.

Przed wywiezieniem z Warszawy Henryk przez kratę więzienną na Pawiaku poślubił dwudziestoletnią Michalinę. Po siedmiu latach, dzięki złagodzeniu kary zaistniała możliwość połączenia się małżonków. W 1872 roku Michalina wraz ze swą matką pojechała do Ufy na Uralu, gdzie po katordze w Usolu przebywał Hedryk Tu w styczniu 1873 roku przyszła na świat ich córka, też Michalina. Jej matka tydzień po porodzie zmarła. Ojciec dziewczynki nadal odbywał karę zesłania. Babka Wesselowa przywozła wnuczkę do kraju i jakiś czas (ok. 2,5 roku) wychowywała ją sama, a po jej śmierci wzięli ją do siebie dziadkowie Bąkowscy z Kraśnicy.



Tablica nagrobna Racheli z Karęgów hrabiny Wessel w kościele parafialnym we wsi Korzkiew

**Korzkiew**, wieś, pow. olkuski, gm. i par. Korzkiew (12 w. od Krakowa). Wieś cała w ogrodach i sadach. Dwór z cieniastym parkiem angielskim, nieopodal zamek Jordanów h. Trąby – właściciele Korzkiewi w XVII i XVIII w. Kościół pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela wzniesiony w 1853 r. (w miejscu spalonego); w kościele kilka tablic nagrobnych Wesselów. Korzkiew należała do Wesselów od pocz. XIX w. do 1859 r. (za [Sul])

Gdy Michalina osiągnęła wiek szkolny, zaopiekowali się nią stryjostwo Bąkowscy (Alfred i Waleria z Domańskich; bezdzietni) mieszkający w Warszawie (przy ul. Wiejskiej 11), aż do powrotu swego ojca z zesłania (ok. 1885 r.). W Warszawie ukończyła znaną pensję dla dziewcząt panny Leonii Rudzkiej przy ulicy Zielnej 13. Zdobyła też dodatkowo kwalifikacje nauczycielki dyplomowanej i potem uczyła matematyki.

- 5.08.1890 r. w Kraśnicy **Michalina Bąkowska** była matką chrzestną (razem ze swym stryjem Alfredem) Antoniego Franciszka, syna Józefa Dwójaka, służącego z Kraśnicy.

Henryk Bąkowski po powrocie z Rosji został radcą prawnym Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, a po kilku latach – prezesem zarządu spółki „Towarzystwo Akcyjne parowej fabr. dachówek żłobionych »Pustelnik«” (założonej w 1892 r.).

W 1898 roku Michalina wyszła za mąż za Jana Ulanickiego, który pracował razem z jej ojcem w Tow. Akc. „Pustelnik”. Z tego związku w 1899 roku urodziła się Janina, a trzy lata później Henryk.

Po śmierci ojca (zmarł 5 grudnia 1903 r.) Michalina z mężem i dziećmi mieszkała w Warszawie przy ul. Kopernika 11, gdzie po śmierci męża (Jan Ulanicki zmarł na stwardnienie rozsiane w 1916 r. w wieku czterdziestu dziewięciu lat,) prowadziła stancję dla kilkunastu uczniów szkół warszawskich. W 1922 r. przeprowadziła się z dorosłymi już dziećmi na ul. Natolińską 9.

„Wielką rolę w rodzinie odgrywała babka Michalina Jaxa-Bąkowska herbu Gryf, po mężu Ulanicka. To ona aż do śmierci w wieku dziewięćdziesięciu lat (zm. 19.06.1963 r.) nadawała ton rodzinie. Była wyrocznią, encyklopedią wszelakiej wiedzy i dobrym duchem

całego domu. Od urodzin dzieci, Janiny i Henryka, była głową domu i rolę tę zachowała na zawsze, zwłaszcza że jej mąż Jan Ulanicki zmarł na stwardnienie rozsiane w 1916 roku w wieku czterdziestu dziewięciu lat, a ojca Janusza zabrakło w domu od 1939 roku. Michalina Ulanicka była kobietą nowoczesną nie tylko na swoje czasy, osobą o szerokich horyzontach, dużej wiedzy, znała języki obce. W okresie międzywojennym wykładała w szkołach, udzielała się w Związku Pań Domu, pisała artykuły i książki, m. in. z zakresu racjonalnego i nowoczesnego zarządzania gospodarstwem domowym: „Zasady prowadzenia domu” (Warszawa 1918; wyd. II z 60 ilustr., Warszawa 1929), „Normujemy sposoby pracy domowej”, „Poradnik służby domowej” (Warszawa 1930). Była jedną ze współauterek Kalendarza - poradnika Związku Pań Domu na rok 1938, (ponad 440 stron – kompendium wiedzy, wszystkie działy gospodarstwa domowego). Książki wydawane były przez Związek Pań Domu, którego była działaczką. Występowała też w Polskim Radio (np. 6.IX.1931 r. (niedziela) o godz. 13,40 wygłosiła pogadankę p.t. „Pamiętaj przychodzie żyć z rozchodem w zgodzie”, 14.IX.1934 r. (piątek) o godz. 12,50 wygłosiła pogadankę dla kobiet o nieporozumieniach w gospodarstwie domowym).

Jednocześnie była osobą niezwyklej dobroci, ujmującą, ufała ludziom, „Ciocia Minia” była autorytetem nie tylko wśród swoich najbliższych, ale w całej rodzinie Bąkowskich. Całe gospodarstwo spoczywało na jej głowie, do pomocy miała kucharkę, traktowaną jak członek rodziny”.

*[ze wspomnień wnuka Michaliny, Janusza Krasickiego]*

-----  
- Dekretem Wodza Naczelnego L.3376 p.chor. pilot Krasicki Witold, ur. 28.06.1899 r. z 1.p.lotn. mianowany ppor. wojsk. lotn. z dniem 1.08.1921 r.  
*[Dziennik Personalny Min. Spraw Wojsk. Nr. 40 z 1921 r.]*

Kpt. pil. rez. Witold KRASICKI syn Stanisława i Katarzyny z Ronikierów, ur. 28 VI 1899 w maj. Hryniowce na Wołyniu. Członek „Sokoła”. Od 1918 w WP. Uczestnik walk o Wilno w 1919; wstąpił ochotniczo do Francuskiej Szkoły Pilotów. W 1920 na froncie lwowskim w 6 esk. lot., potem w 4 esk. lot. toruńskiej. Po wojnie w 12 lot. esk. wywiadowczej i Dep. Żeglugi Powietrznej MSWojsk. Absolwent WSLot. w Ławicy i École de Génie Civile we Francji. Od 1923 w rezerwie. W 1939 dca 2 komp. lotniskowej w Bazie Lot. nr 1. Odznaczony KW.



*Witold Krasicki*